

о. Олег Чупа

Наприкінці 1990-х років один священник казав до молоді: «Щоб бути апостолом, не треба вдягати сандалі, йти на міську площу та закликати перехожих до покаяння...». Доба «класичних» місій на українських землях завершилась давно. Серед найбільш знаних місіонерів, що пробуджували дух наших предків, – св. Андрій Первозванний, свв. Кирило й Методій. Проте годі сподіватись, що їм вдалось навідатися у кожне давньоукраїнське поселення. Це робили їхні учні, можливо, чужинці-християни, а скоріш за все свої – ті, що першими увірували з-поміж наших предків. Тепер, як правило, у видній місцині кожного міста чи села є храм – символ успіху апостольської місії. Однак на цьому місії не завершилися, змінився лише їхній формат.

Місійна праця була «останньою волею» Христа. На Оливній горі, перед своїм вознесіння, Ісус сказав апостолам: «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що я вам заповідав» (Мт 28,19-20). І апостоли розійшлися поміж народів світу. Відтоді цю «останню волю» Христа голосять кожному новоохрещеному у євангельському читанні, яке звучить під час тайни Миропомазання. Цей уривок пригадує нам дві речі. З одного боку, кожен охрещений – це плід проповіді апостолів і їх послідовників. З іншого боку, подорослішавши у вірі, кожен охрещений повинен свідчити її іншим. Тому під час тайни Миропомазання у Мирній ектенії всі присутні просять Бога, щоб допоміг новому християнину «зі сміливістю, без страху і незастидно ісповідувати перед усіма ім'я Христа Бога нашого, і Його ради страждати, і з любов'ю вмерти». Тож охрещенням християнина місія не завершується. Естафета проповіді передається від хрестителя, тобто священника, до охрещеного.

У чому ж полягає суть місій? – Розповісти про Христа тим, хто Його не знає. Розповісти так, щоб увірували. Розповісти так, щоб почали виконувати і цінувати слова Господні. Однак звідки християнину почерпнути правду про Бога?

У часи апостольських місій народилось найкраще свідчення про Ісуса – Євангелія. Від проповіді апостолів віяло правдою, адже вони були очевидцями. Наймолодший учень Христа – св. Йоан Богослов – твердить, що апостоли розповідали тільки те, «що бачили на власні очі й чого торкалися власними руками» (1Йо 1,1). Тому в перші десятиліття по Христовому Воскресінні християни збагнули, що проповідь апостолів – це перлина, яку слід зберегти. Так народились чотири Євангелія.

Євсевій Кесарійський розповідає про обставини постання Євангелія від Марка: «Петро, будучи в Римі та проповідуючи вчення Христа, сповнений Духа розповідав те, що містить Євангеліє. Слухачі – а їх було багато – переконали давнього супутника Петра – Марка, – котрий пам'ятав усе, що той говорив, записати його слова. Марко, вчинивши так, вручив це Євангеліє тим, що його просили» (Євсевій Кесарійський. Церковна історія, VI, 14, 5). Таким чином християни впросили св. Марка написати Євангеліє, тобто їх настільки захопила його усна розповідь про Ісуса, що вони забажали пригорнути її до серця як книгу. Тому про Бога, про Христа, про нашу віру варто розповідати тим, хто охочий слухати.

Все ж не завжди причина неуспіху нашого свідчення про духовне криється в тому, що ми скерували його не тим, кому воно потрібне, або хто здатен його поцінувати. Адже коли «зерно» слова сіє людина, а не Бог, то проблема його «проростання» може полягати не тільки в ґрунті, але й в сіячі, що міг не так, не там чи не тоді «посіяти». І справа не в особі, її освіті, вмінні, віці, статусі чи чомусь іншому. Справа в словах і ділах. Чи те, що ми говоримо, чи це дійсно наш досвід, наше життя? Якщо так, тоді наш співрозмовник почує не тільки наші слова, але і їх суть. Якщо ні, тоді ми не зацікавимо слухача. Бо слова без діл – слабкі. Авва Ісак Сирієць пояснює це метафорою з життя митця. Він порівнює людину, слова якої не підкріплені ділами, до художника, котрий малює на стіні воду, сподіваючись напоїти нею спраглого (Ісак Сирієць. Слова подвижницькі, 1). Святі апостоли і їхні учні підсилювали свою ревну проповідь жертвним служінням. Вони жили так, як навчали. Без цього важко зачепити когось своїм словом, без цього його зміст не матиме глибини, без цього євангельські розповіді звучатимуть з наших уст як виступ артиста на сцені театру – правдоподібно і водночас далеко від реального життя.

Дійсно, формат місій змінився, подібно як і за десятки століть змін зазнали побут, культура, звичаї та багато іншого, що стосується нас. Проте не змінився зміст місій. Тож якщо ми знаємо Бога, потрібно приводити до Нього тих, кому Він незнаний. Потрібно наближати до Нього також і тих, хто віддалився від Нього. Вони теж потребують «свіжого» свідчення. Потрібно вести, не тягнути. І варто пам'ятати, у чому сила слова. Тоді наше слово або діло, свідчення або досвід прокладуть комусь стежку віри в Бога.

о. Олег ЧУПА, Місії. Які вони тепер? // СЛОВО №2 (78), червень-серпень 2019